

REDACTIUNEA,
Administratiunea și Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 20.
TELEFON Nr. 226.
Servisul astronomic nu se
primăsc.
Manuscrisurile nu se restituie.
Iaserate
se primesc la Administratiunea
Braşov și la urmatoarele
BIBLIOTECI DE ABONAMENTI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Max. Angenfeld & Emmerich Les-
ner, Heinrich Schalek, A. O-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII. Erzsébet-körut)
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o săptămână 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarifă și invo-
ială. — RECLAMĂ pe pagină
3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în două edi-
ții: Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.,
pentru România și strălătuș.
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
Măști de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumără la toate ofi-
cile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Braşov:
Administratiunea, Piaţa mare
cârgul Inului Nr. 20. etajiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dăruială acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 200.

Braşov, Vineri 18 Septembrie (1 Octombrie)

1909.

Congresul studentesc.

Când un neam ajunge a fi mulțămît cu starea în care se află, când lauda de sine începe a fi lozinca conducătorilor, când o generație se odihnește comod pe cununile de mucenici și pe laurii generațiilor trecute — atunci e semn că acel neam nu mai are nimica de așteptat în viitor, că el e îmbătrânit și-și așteaptă sfârșitul.

De aceea dacă am sta să judecăm mai adânc acele discursuri optimiste, care foarte adesea ies din gurile de aur ale conducătorilor noștri, ar trebui să ne cutremurăm de durerea pentru soarta neamului acestuia. De fapt cele mai multe din aceste discursuri nu sunt sincere; în realitate domnește în sânul neamului nostru o nemulțămire sănătoasă, care nu-i alteceva decât năzuința lui spre mai bine, afirmarea dreptului lui la o nouă viață superioară.

Nici unul din elementele unui popor nu este mai indicat să intrupezze mai bine nemulțămirea pentru ziua de azi și nădejdea cea mare pentru noua zi de mâine ca tineretul universitar. El e destul de tânăr pentru ca să poată avea acea flacără de entuziasm curat, care singur duce la izbândă și destul de matur totuși pentru a nu se pierde în visării utopice. Pe el nu-l înălțue multe mizerii ale vieții, el poate fi liber, pentru că-i singur, pentru că-i tânăr, pentru că nu are și nu poate avea alte legături decât cu universitatea independentă și cu profesorii, în serviciul științei și al neamului.

A fost însă o vreme, o destul de lungă vreme din nenorocire, când studentimea desertase dela această datorie a ei de a fi stegarul și trâmbișul într-o luptă dreaptă și firească. Împărțită în societăți slabe și adesea îndușmanite, ușuratică și sceptică, iubitoare de petreceri ieftine, condusă de mediocrități, folosită adesea ca clientelă politică a cutărui ori cutărui partid, studentimea însemna o putere perdută pentru neam. A fost însă numai o rătăcire.

Zguduirile mari, lupta pentru limba românească din 1906, revolta desnădăjduită a țărâniei în 1907 și de atunci mereu munca de mucenici, cuvântul de apostoli și profeti a unora dintre cei mai buni dascăli și mai de seamă învățați ai neamului nostru, au trezit studentimea românească de pretutindeni din toropeală și a întors-o din rătăcirea ei.

Un spirit nou: conștiința datoriei față de ea și față de neam a început s-o stăpâniască.

Congresul din zilele trecute dela Iași a fost botezul studentimii într-un acest nou spirit.

Dacă n-ar fi fost decât atât, dacă n-ar fi fost decât acest eveniment de ordin pur moral, fără nici o urmăre practică și tot ar trebui să inseriem în istoria vieții noastre de azi această manifestațiune înălțătoare.

S-au adunat într-adevăr la Iași tineri universitari români de pretutindeni sub scutul aceleiași limbi și aceleiași culturi una și nedespărțită. S-a mărturisit același crez de luptă prin temeinică pregătire individuală, prin muncă și jertfă pentru cei mulți. S-a dat dovada — aceea dovadă care trebuia dată mai ales conducătorilor neîncrezători — că studentimea e serioasă și disciplinată. Nici un incident n-a turburat măreția ședințelor publice, ținute în sala Teatrului Național atât de mare și totuși neincăpătoare, fără incidente s-a închis și ședința ultimă și în cea mai bună pace s-a mântuit și excursia de patru zile prin țară.

S'a dat dovada că studentimea se poate înfățișa cu toată demnitatea și că ceea-ce ea aduce înaintea publicului e roada chibzuinței și a muncii, nu vorbărie dulceagă de răspântie. Conferințe ca acele care s'au ținut acolo în ședințele publice, conferințe ca aceea a lui Coroii de pildă, în care belșugul de argumente și dovezi, logica de fier, bogăția și frumusețea limbei și tăria convingerii erau unite la oaltă, ar fi putut face cinste ori și cărei tribune. Insuflețirea, care a stăpânit acolo nu numai pe studenți, dar întreg publicul, venit acolo în tot mai mare număr, uimit ca în fața unei revelații, — această însuflețire izvoră nu din artificii de retorică, ci din gândul mare ce se desprindea din conferințe, din pătrunderea relelelor de care suferă neamul acesta, din credința că el are dreptul la o altă viață.

Dar congresul a avut și rezultate practice. De acuma înainte studentimea universitară românească va avea o organizație unitară. Ea va fi condusă de două comitete centrale: unul în Iași și altul în București, cari se vor întruni în ședință comună odată pe an. La această ședință comună vor lua parte de drept și reprezentanții organizațiilor studentești din afară de regat. Pentru întâlnirea unui cât mai mare număr de studenți, pentru luarea de hotărâri mari, se vor ține congrese din trei în trei ani. În vederea luptei de luminare acasă, cele două comitete centrale vor organiza cercuri studentești județiene, rămânând ca studentimea din afară de regat să se organizeze conform nevoilor speciale. În cele două centre universitare se vor întemeia și reuniuni studentești filarmonice și sportive. În vacanțe se vor organiza excursii de cunoaștere. Se va lupta pentru întemeierea de căminuri studentești, pe cale cooperativă, ca fiind cea mai ușoară. Se va sprijini Liga Culturală în activitatea ei.

Pentru a însemna această nouă epocă în viața tinerimii universitare, s'a fixat ca ziua de 14 Martie să fie de-apururi sărbătoarea studentimii. S'a admis purtarea la solemnități a unui semn distinctiv studentesc, iar pentru a susține perpetuă legătura dintre diferitele organizații, pentru a face cunoscută activitatea universitară și extra-universitară a studentimii, s'a

decis înființarea unui organ de publicitate lunar al ei.

Cu această prefacere morală și cu această organizație nouă, studentimea va putea fi un element de propășire și va putea da o generație de conducători mai sinceri, mai conștiinți, mai răbdători și mai ales mai riguroși în ceea ce s'ar putea numi *morală politică*.

G. C. Ionescu-Șișești.

Sașii despre >moderați<. Ziarul săsesc brașovean spune despre viitorul partid moderat, că dacă în adevăr s'ar încheia o pace trainică între Români și Maghiari, asta s'ar face numai în paguba sașilor.

>Sieb. D. Tagbl.< contestă ca și cum sașii ar urma o politică de >tertius gaudet<, și, continuând articolul de ieri, scrie: >Să punem cazul că se împlinesc nădejdiile inițiatorilor partidului și se vor revărsa și asupra Ungariei zorile unei pace durabile când nu vor mai băntui valurile luptelor naționale furioase — atunci se va crea o atmosferă în Ungaria, în care și noi sașii vom putea respira mai ușor și mai liber.<

Congresul băncilor populare din România s-a încheiat ieri în Ploiești, după câteva ședințe de mare interes. A luat parte vre o 2000 delegați. Au mai fost prezent și ministrul Haret, și d-l I. G. Duca. De la noi s'a dus d-l Vasile C. Os-vadă, redactor al foaiei >Tovărășia< din Orăștie și propagator de seamă al cooperativelor, care, după cum cetim în ziarele bucureștene a spus că cooperarea în Transilvania și Ardeal este mult mai veche ca în România, căci aceasta este singura armă de rezistență a Românilor. Capitalul din băncile populare este ca și la noi de 60 milioane. În economii, însă, zice d-sa, noi suntem supericri, căci avem 100 milioane (Aplauze). Iată ce am făcut noi fără concursul Statului. (Aplauze). Găsesc că d-vrea așteptați totul de la stat. Băncile noastre dau în fie-care au peste 120.000 coroane pentru scopuri culturale românești. Aceasta, se înțelege, luându-se din dividendele convenite acționarilor. O singură bancă, >Albina<, a dat de la înființarea ei pentru aceste scopuri peste 300.000 coroane (Aplauze). Avem o sută de bănci populare ca ale d-v., 50—60 magazii și diferite alte cooperative. La noi există mai multă energie și disciplină (Aplauze). Ținta noastră trebuie să fie ca în cooperatiune să nu existe hotare politice (Entusiaste aplauze. Ovațiuni.)

Din Grecia. Un meeting monstru ca de 70.000 persoane s'a întrunit în câmpia lui Marte la Atena și a votat prin aclamațiune dorințele pentru renașterea țării, facere de reforme administrative și militare.

Regele răspunzând delegațiunii meetingului, care i-a prezentat adresa votată de întrunirea populară a făcut declarațiunea următoare: Vă felicit că interpretați dorințele poporului în mod pacinic și leal precum se cuvine unor cetățeni constituționali. Sunt încredințat că guvernul meu, care se bucură de deplina mea încredere, precum și camera reprezentanților națiunii vor lua în serioasă privire cererile voastre și se vor vota legile trebuincioase. În timpul guvernării mele eu nu am urmărit decât interesul națiunii, care este și al Coroanei. Am răspuns delegațiunii voastre și i-am exprimat încrederea că guvernul care se bucură de încrederea mea și patriotismul reprezentanților națiunii vor lua în privire serioasă dorințele voastre. (Strigăte repetate de: Trăiască regele!) Interesul meu a fost și va fi unul și același: interesul poporului meu prea iubit și al prospe-

rității națiunii întregi. Vă rog a vă despărți în ordine strigând cu regele vostru împreună: Să trăiască națiunea!!

Criza.

Dăm aci textual, după notițe stenografice unele pasaje din vorbirea lui Wekerle, la deschiderea dietei, despre care >Az Ujság< zice că ar fi un program nou pe baza căruia s'ar putea face rellarea elementelor 67-iste. Vorbirea primului ministru de altfel a fost ascultată cu mult neastâmpăr, și, lucru neobișnuit, a fost descoperită de zgomotul kossuthiștilor. Președintele abia putea ține ordine. Când a terminat însă a strâns mâna cu el și Kossuth și Apponyi.

Iată ce a spus chiar la început:

>Nu s'a găsit situația liniștită și sigură în care să se poată realiza reforma electorală. În presa internă și externă s'au ivit neconținut atacuri, ingerințe, amestecuri străine, cari toate sunt pedecă gravă pentru înțelegerea cu naționalitățile. Acele nizuințe ce se pot vedea și din partea austriacă, de a influența soarta sufragiului universal din Ungaria sunt iarăși o dovadă, că din toate părțile tind spre nimicirea hegemoniei maghiare. Aceste simptome și nizuințe au fost întâia cauză pentru care a întârziat reforma electorală. Partidele ar trebui deci să caute căile cari le duc la același scop, iar nu acelea cari le îndepărtează. Spre acest sfârșit ne trebuie și înțelegerea regelui și a națiunii...<

În continuare anunță, cum am dat deja știre, *lichidarea coaliției*, — întâia publicare oficială — apoi formulează cele trei puncte pe cari s'a bazat toată activitatea lui:

1. Să aprecieze și sprijinească și Regele acele încordări ce le desfășură guvernul în contra ingerințelor streine.
2. Plățile în număr.
3. Reforma electorală pe largi baze democratice.
4. Concesiile militare și mai favorabile decât cele ale comisiei de nouă.

În chestia băncii autonome, a făcut citații din diferite cuvântări ale lui, mai vechi, când el totdeauna s'a declarat pe față aderent al băncii comune, însă a îngăduit să lase teren liber celor ce urmăresc alte principii! Când apoi s'a ivit diferențele între membrii guvernului, s'a prezintat înaintea Regelui și a spus ce este părerea lui.

Când e vorba de descurcarea crizei planurile lui Wekerle și Kossuth, sunt singurele dela cari se așteaptă un rod bun. Planul lui Wekerle nu se cunoaște, și ziarele din Viena anunță că ar fi fost respins foarte repede. Contrar cu știrea aceasta, oficiosul >M. Tud.< respinge toate faimelle stăruite în jurul acestui plan.

Planul lui Kossuth ar fi acesta:

1. Guvern kossuthist cu doi sau trei membri de încredere ai Coroanei, însă nu tocmai la portofoliul internelor, finanțelor și preșidenției, cum ceruse Lukacs.
2. Caracter provizoric. Guvernul s'ar constitui numai pentru a crea sufragiul și a acoperi trebuințele necesare. Anexarea Bosniei s'ar rezolvi provizor.
3. Băncii comune să i-se dea o prelungire de 3 ani a privilegiului. Guvernul însă ar avea autorizația de a pregăti banca autonomă.

De la planul lui Kossuth însă nu se așteaptă mult. *Deoparte banca comună nu*

primește ea un provizoriu, de altă parte partidul popular și constituțional lucrează tot mai pe fîță și mai energic în contra lui Kossuth.

Partidul popular mai combate fără cruțare și pe Iusth, de ce nu și-a dat dimisia și el deodată cu vice-președinții și notarii, deoarece și el prin încrederea coaliției — destrămate acum — a fost ridicat la postul lui. Incalte, la o nouă alegere, zic popularii, s-ar putea face numărătoare, câți aderenți sinceri are Iusth.

Fișpanii din partidul constituțional și guvernorul Fiumei, și-au dat dimisia cu toții. Fișpanii kossuthiști însă, la sfatul lui Fr. Kossuth, vor aștepta până după audiența lui Kossuth.

*

In »N. Fr. Pr.« fostul șef dela interne I. Kristoffi publică un remarcabil și remarcant articol despre criza ungară. El face vinovat pentru criză coaliția sub a cărei »domnire«, s'a întărit feudalismul, a scăzut valoarea hârtielor de stat, au curs înapoi în țară cu duimul, obligațiunile hipotecare, comisiile de asentare au constatat tot mai mulți emigrați și tuberculozi, s'a făcut rezoluția flumană și s'a ațâțat astfel apetitul sârbilor și croaților, s'au fixat lefuri grase pentru ademenirea funcționarilor și s'a creat astfel tabloul economic de acum: cerșitori-boeri hrăniți de cerșitori-calici.

Singura cale de mântuire este sufragiul universal, spune Krtstnff. Și încetarea în sfârșit cu politica de gravamine. E bolnavă țeara, și regenerarea ei se poate face numai prin elemente noi. Reforma electorală are piedeci? Cine? O singură piedecă a avut — coaliția! Coaliția a căzut, și căderea ei nu înseamnă căderea votului universal, ci tocmai învingerea lui! Iar la guvern trebuie să vină oameni, cari știu ce vreau, și dacă vreau ceva, au chiar putere de a săvârși!

Intervenția României!

Un ziar opozițional din București, cerând guvernului român să intervină în cauza conflictului pentru ordonanța de catechizare, argumentează astfel:

»In 1894 cu ocazia vizitei dela Ischl, regele Carol însuși a obținut dela împăratul Francisc Iosif grațierea condamnaților români din celebrul proces al memorandumului judecat în 1893 de către curtea cu jurați din Cluj.

»Un alt caz de intervenție a guvernului român pe lângă guvernul din Budapesta în favoarea Românilor de dincolo l'am mai avut la 1899, când s'a regulat cestiunea rentei școalelor române din Brașov. Kalman Szell, primul ministru al Ungariei de atunci, n'a avut încotro și a fost nevoit să primească pe d-l Victor Ionescu,

delegatul guvernului român, cu care a tratat bazele pentru rezolvirea pe cale amicală a cestiunei rentei liceului român din Brașov.

»Dar oare principiul intervenției în favoarea Românilor de dincolo n'a fost proclamat în plin Senatul României, la 1893, de însuși d-l Dimitrie Sturdza, care cerea cu îndârjire guvernului conservator de atunci să intervina pe cale diplomatică pe lângă guvernul unguresc, ca să facă să înceteze neomenoasele persecuțiuni în contra Românilor supuși austro-ungari?

»Ei bine, una era situația Românilor din Ungaria la 1893 și alta este astăzi. De unde la 1893 era vorba de persecuțiuni mai mult de ordin politic, azi e vorba de ceva cu mult mai grav: se prepară și se pretinde introducerea limbii ungurești în biserica românească. Un asemenea atentat nu s'a pomenit în nici un stat civilizată din Europa. Ori cât ai umbla, n'ai să întâlnești un stat civilizată, care să ordone în ce limbă să te rogi lui Dumnezeu și în ce limbă să înveți și să mărturisești credința ta în Dumnezeu.

Dar intervenția guvernelor conservatoare în chestia macedoneană, când a trebuit să ni-se dea iradeaua Sultanului prin care se recunoștea libertatea cultului românesc; și în chestia când demnitățile statului român a fost sprijinită cu bubului tunului la gura Sulinei și atitudinea demnă a unui alt ministru de externe conservator, a regretatului gen. Lahovary în chestia vaporului rus »Potemkin«?..

Congregația comitatului Arad.

In 28 Sept. a fost o furtunoasă ședință la congreagația din Arad. Dăm după »Tribuna« un rezumat de raport:

Punctul de vedere general al partidului nostru a fost desfășurat de d. Vasile Goldiș, Mihai Velici și dr. Ioan Suciu.

Dintre cestiunile de principiu, actuale azi, contraversa ce s'a ivit privitor la respectul nostru pentru trecutul și eroii poporului unguresc a fost discutată și de acești oratori, iar afară de ei de d. dr. Iustin Marșieu. O altă cestiune de principiu a fost aceea adusă în discuție de d. Vasile Goldiș, care a protestat contra convocării congreagației pe o zi de sărbătoare.

Intre cestiunile de ordin mai practic a fost interpelarea d-lui Ștefan C. Pop pentru nenumeratele amenzi dictate poporului nostru de o administrație abusivă; apoi aceea a stării sanitare deplorabile și a aplicării defectuoase a legii despre obligativitatea învățământului, relevante de d. dr. Iustin Marșieu, care dimpreună cu d. Cornel Ianca, a vorbit și contra plagei alcoolismului. Acest din urmă orator a știut să învingă atmosfera de neseriozitate a congreagației atrăgând atențiunea ei asupra primejdiilor alcoolismului.

In general se poate spune că toți oratorii români a susținut punctul de ve-

dere românesc nu cu energia numai, dar și cu competență. Singurul orator ungar serios, preotul reformat Szondy, nu a putut decât să mărturisească dreptatea cauzei noastre. Al doilea orator ungar profesorul Dr. Gáll a primit un răspuns foarte convingător încât a renunțat la orice răspuns din parte-i.

D. Vasile Goldiș a vorbit românește. Declară că regretă că-i silit să adreseze d-lui vice-comite această interpelație. Nu este întâiul caz că se convoacă adunarea pe o zi de sărbătoare românească. Cazul se repetă încât suntem nevoiți a protesta cu toată seriozitatea. Voim să se respecte sărbătorile și aș lua d-lui vice-președinte în nume de rău dacă ar convoca adunarea chiar și pe o zi de sărbătoare izraelită. Trebuie însă se credem că ceea ce se face cu noi, se face cu intenția de a ne batjocori religia și biserica noastră. (Vii aprobări). Sunt mulți membri preoți în congreagație și aceștia nu pot veni fiind ocupați cu slujba lor. Trebuie să știți însă că prin atitudinea D-v. nu ne-ați jignit numai pe noi ci și sutele de mii de acasă, din satele românești.

Vice-comitele Dalnoki Nagy Lajos răspunde că a aflat târziu că-i sărbătoare românească și că ve viitor le va respecta.

D. Dr. Ștefan C. Pop arată în interpelarea sa că amenziile tot mai grele dictate de autoritățile administrative au ajuns o plagă pentru popor. Cu deosebire în cercul Hălmeagului ele au devenit insuportabile. Dela 1 Aprilie până la 31 August anul acesta s'a amendat 1999 de cazuri de »contravenții«. Legile și ordonanțele de contravenții sunt atât de multe încât și cunoscătorul lor e adesea în perplexitate. Cum le-ar putea cunoaște țărani?

Vicecomitele răspunde, că în afacerile de pământ forul de apel e contenciosul administrativ, care va trimite în curând și la Aciuța o comisiune spre a ancheta cazul de acolo. Privitor la sine, se silește a fi echitabil, dar în cazul dela Tirnova a pedepsit riguros pe părinții, cari nu îngrijesc de sănătatea copiilor lor deoarece mortalitatea copiilor crescuse foarte mult.

Dr. Șt. C. Pop răspunde că ia partea întâi a răspunsului la cunoștință, dar nu primește partea a doua. Trebuie ocupate posturile vacante de medici, atunci va scade mortalitatea.

La discuția asupra raportului general Dr. Ioan Suciu începe vorbind românește. O furtună de glasuri cere ca să vorbească ungurește.

Am dreptul de a vorbi românește și nu-l voi părăsi (zgomot asurzitor: Magyarul! Magyarul!) Oratorul urmează a vorbi românește. V-am ascultat, zice, cu răbdare și să-mi acordați și dv. răbdarea dv. (Mai târziu, când zgomotul s'a liniștit, vorbește ungurește spre a fi înțeles de majoritate).

Un orator ungar, preotul reformat Szondy Geza, care se afirmă a fi un fervent aderent al d-lui Iusth, as pus: că în administrație sunt într'adevăr multe neajunsuri și abuzuri. Arată cum a condus odată o deputațiune cu o plângere la un subprefect, iar ca urmare primarul comunal, care luase inițiativa a fost destituit. Cauza multelor plângeri e, că ele nu sunt luate

în seamă. Protecția e o plagă pentru comitat. Nu numai români, ci și ungurii au plângeri, pe cari le expun, dar zadarnic. Români au multe plângeri legitime, dar noi îi privim așa, pare-că nu ar avea și ei aceleași drepturi ca noi în țara asta. D ciudat chiar faptul, că 300 de obiecte au fost puse în discuție. Am întrebat pentru-ce? Mi s'a răspuns că s'a făcut pentru români, cari altcum ne-ar bate la vot. Ei bine, dacă o vor face, au toată dreptatea. (Mare zgomot și vociferări din partea ungurească. Români aplaudă). Vă rog să ne obișnuim a privi și pe români ca pe frații noștri. De ce atâta luptă, atâtea conflicte? Trebuie să cercăm a îndrepta relele și plângerile lor. Primește raportul vicecomitelui. (Aplauze și din parte românească).

D-l Mihai Velici cere cuvântul dar președintele în acest moment suspendă ședința făcându-se că nu observă pe d-l Velici.

Mihai Velici. Protestează contra volinciei că nu i-s-a dat cuvântul. Vorbește în chestiunea impositului suplentar de un procent. Acest imposit e pentru răscumpărarea »locului de pierzare« (Vesztőhely) și pentru clădirea unui palat pe seama culturii ungurești în Arad: două scopuri absolut străine de sufletul poporului românesc. Cinstiți-vă eroii naționali pe chebul d-voastră și nu cereți să stărbăteți cu deasila obolul nostru pentru un scop care va inspira numai pe d-voastră. Noi nu putem uita că părinții și frații noștri au luptat contra eroilor voștri. Noi avem sentimente de pietate pentru eroii și morții noștri și nu ne lăsați nici măcar o cruce să le ridicăm. Nu îngăduiți să se slujească o slujbă dumnezeiască pentru eroii noștri și ne puneți la contribuție pentru ai d-voastră. Asta-i o siluire a conștiinței și sufletului nostru.

Ce privește palatul cultural, nu suntem contra culturii, ne opunem însă culturii ungurești, prin care fântâni maghiarizarea noastră. Ne siliți să primim o cultură care nu ne trebuie. Numai cultura națională înaltă un popor.

Dr. Gáll Jenő răspunde d-lui Velici că e nevoie ca Ungurii și Români să se înțelegă, dar Români trebuie să recunoască egeonia culturii ungurești. Aminteste pilda Germanilor și Francezilor, cari după războiul 1870—71 au ridicat reciproc eroilor căzuți monumente. Să-i imităm și noi, dar Români ca partea agresivă trebuie să cedeze întâi.

D-l Vasile Goldiș răspunde acestor fraze. Votăm pentru un palat cultural unguresc bucuros, dar votați atunci și d-v. pentru unul românesc. (Oho, mergeți în România! Mare zgomot. Președintele sună.) Nu mergem în România, căci am venit aici înainte de d-voastră.

Invoc o pildă a lui Deák pe care îl respectați. In anul 1871 când era să se voteze în cameră o subvenție de 50,000 fl. pentru teatrul național unguresc, Deák a refuzat a-l vota, spunând că atunci ar trebui să se voteze o sumă egală și pentru un teatru românesc, nemțesc, slovacesc, sârbesc și budgetul țării s-ar încărca prea mult. D-voastră să nu uitați că în comitatul acesta 85% din populație sunt Români. Trebuie să votați și pentru ei.

Dr. Iustin Marșeu răspunde deasemenea lui Gáll arătând că nu noi, ci Un-

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Pagini răslețe.

De
— Gavr. Todica. —

Apă ozonată. — Inspăimântați de epidemia cea strajnică de tifus, ce a grasat astă iarnă, sibienii ce resgândesc să sterilizeze apa de beut prin ozonare, să introducă apă ozonată. In România se află o uzină model, de apă ozonată, în portul Sulina, uzină datorită epidemiei de acum câțiva ani, precum și intervenției directe a sefului serviciului sanitar Dr. Cantacuzino.

Despre ozonificarea apei și despre instalația dela Sulina scrie d-l căpitan Nic. Ionescu, dela marina militară română, o cronică foarte instructivă, în »Viața Românească« din Iași (nr. 8, pag. 361—370), din care merită să se cunoască, în cercuri cât de largi, pasagiile mai de frunte, dacă nu întreg articolul. Iată-le:

Sunt multe mijloace de făcut dintr-o apă rea, adecă infectată de microbi, o apă bună de beut, o apă potabilă.

In deobște, mijloacele practice pentru purificarea apei sunt:

- distilarea și fierberea;
- filtrarea pe cale chimică sau mecanică;

c) ozonarea.

a) Distilarea, se înțelege, e bună, dar nu se face decât în farmacii și laboratoare, precum și pe vapoarele mari de război, ca să dea oamenilor apă de spălat rufe (apă de mare distilată).

Pe lângă faptul, că apa distilată nu-i potabilă, apoi această operație cere instalațiuni speciale, precum și oameni speciali. Deci, deși apa e curată, mijlocul însă nu-i practic.

Fierberea, recomandată de serviciul sanitar în timp de epidemii, de asemenea e bună, dar nu se face, fiind prea scumpă și fiindcă apa fiartă are gust rău.

b) Filtrarea, adecă trecerea apei prin un fel de cior, chimic sau mecanic, e bună și chiar recomandabilă. Apa se împerește, se curată de murdăria. Dar microbii trec nesupărați, chiar prin ciururile cele mai dese.

Filtrele chimice câte-odată sunt chiar periculoase, căci se întâmplă ca substanțele din ele să degajeze gaze, cari strică apa.

Piatra acră, așa de mult întrebuințată, e tot un fel de filtru estetic, curățând apa de murdăria, cari se lasă la fond, dar cari se pot ridica iarăși.

Filtrele nu fac serviciul decât pe jumătate. Sunt necesare pentru apa de rău, căci o curată de corpurile în suspensiune,

dar sterilizarea, adecă curățirea apei de microbi și de otrăvurile lor, nu o pot face.

c) Pentru sterilizare știința a dat la iveală ozonarea.

Acest mijloc modern datează dela anul 1886 și pare datorit doctorului Meritens. Acesta însă nedispunând de aparate tehnice suficiente, studiul său a rămas numai pe jumătate isprăvit.

In anul 1891, d-rul Ohmüller reușește să pună în practică sistemul de sterilizare a apei de beut prin ozon și în scurt timp această invențiune, odinioară teoretică, devine o industrie.

Ozonul e combinație din trei atomi de oxigen: O+O+O=O₃, având o putere de ardere mult mai pronunțată decât oxigenul. Se formează în mod natural, pe munții înalți și în largul mării, precum și sub influența descărcărilor electrice în atmosferă.

In mod artificial, ozonul se produce tot prin electricitate.

Intr'un curent de aer rece și uscat facem să se descarce unul sau mai multe condensatoare electrice, producând astfel un efluviu electric. Condensatorii iau numele de ozonatori, pentrucă aerul, ce ese dela ei, e ozonat, adecă în fiecare metru cub de acest aer se găsesc 2—4 grame de ozon.

Aerul eșit dela ozonatori e supt de o pompă și strâns într'un rezervor, unde deodată cu el, se pompează sub formă de ploae și apa filtrată, așa că el se amestecă și curge chiar împreună cu apa într'un bazen de ciment; de unde apol, ozonul ese singur din apă la suprafață prin bîlbuci, e supt de o altă pompă și e dat afară.

Acesta este tot procedul de ozonare a apei. Cu ocazia acestui amestec, toți microbii și toate toxinele au ars și apa s'a sterilizat.

Doctorul Ohmüller a dovedit că nici un microb patogen (de tifus, coleră, disenterie etc) nu poate rezista la atingerea unui curent de aer ușor ozonat, cu deosebire dacă acești microbi sunt în apă. Analize făcute în Iunie—Octomvrie 1905, la uzina municipală Saint-Maur lângă Paris, au constatat, că în apa ozonată abia mai rămân 2 microbi pe centimetru cub, microbi inofensivi.

In urma acestor rezultate sigure ale științei, aproape toate orașele mari din lume — cele mai expuse epidemiilor — s'au grăbit să facă instalațiuni de asemenea natură. Astfel: Londra, Ondshoorn în Olanda, Bruxelles, Paris, Blankenberg, Schidam, Lille, Martiikenfeld, Panderborn, Charlottenburg, Wiesbaden, Nizza etc.

O instalație frumoasă de filtrare și

guri sunt partea agresivă. Amintește colecta pentru statua lui Avram Iancu, care s-a confiscat, iar cei ce au îndrăznit să o încununau au fost închiși. Cine atacă aici? Noi sau D-voastră?

Palatul cultural din Arad e un obiect de lux, căci trebuie întâi școlile primare pentru miile de analfabeți. Respinge impozitul.

Dr. Ioan Suciu constată că de câte ori se ridică un glas de împăcare între Unguri imediat se aude și nota de acuze.

D-l Mihai Velici se ridică și începe a vorbi românește. (Mare șgomot. Magyarul! Magyarul! D-l Goldiş strigă: In felul acesta veți reuși să nu vorbim de loc ungurește.)

D-l Velici. Au vorbit ceilalți prietini ai mei ungurește dar a fost izădar. Declară că nimic nu se poate face fără reciprocitate.

După cuvântarea vice-comitelui se pune la vot impozitul suplimentar. *Volarea e nominală. Volează 168 pentru și 33 contra impozitului care astfel se primește cu majoritatea de 2/3 cât se cere de lege.*

S-au făcut și alegerile. S-au ales subprefect la Hălmgagiul-mare în locul răposatului Nikodém János, Dr. Török Ferencz cu unanimitate, iar în locul acestuia ca vicenotar Keller Lajos. În comisia administrativă s-au ales Friebeisz Miklós, Purgly László, Szatmary Gyula, Urban Iván și Vászrhelyi Dezső.

Congregația a hotărât a-se înscrie cu 100 cor. în Liga antialcoolică.

STIRILE ZILEI.

— 17 Septembrie v.

Concertul Adelina de Germain — Kneisel, care va avea loc mâine seara, are următorul program:

1. a) Præludium et fuga — Bach Liszt; b) Sonata op. 23 — Beethoven adagio sostenuto - Allegretto - Presto agitato, *Adeline de Germain*.

2. Solo de violină, prof. *Kneisel*.

3. Etude cu forma de valse. N—C. Saint Saens — *Adeline de Germain*.

4. a) Ballada II. b) Nocturne op 48 c) Valse, Chopin, — *Adeline de Germain*

Partea II. — 5. Solo de violină, prof. *Kneisel*.

6. Mephisto-Valzer — Liszt — *Adeline de Germain*.

7. Solo de Violină — prof. *Kneisel*.

8. Campanella—Paganini — Liszt — *Adeline de Germain*.

9. Toccata — Saint Saens — *Adeline de Germain*.

10. Doina națională improvizată.

Inceputul concertului la orele 8 seara. Bilete se află de vânzare la librăria Hiemesch. Prețul locurilor: loc rezervat 4 cor., locul I. 3 cor., II. 2 cor., III. 1 cor. 50 bani, IV. 1 cor. 20. Loc de stat 1 cor. Loc de stat pentru studenți și militari 60 b.

Pentru concert își va da binevoitorul concurs și d-l director de muzică *Lassel*, iar magazinul prof. Richter pune la dispoziție un mare pian de concert-Bluthner.

Indemnăm cu toată căldura publicul

ozonare, a făcut și România la *Sulina*. Orașul acesta avea, până acum doi ani, apa cea mai murdară; astăzi are apa cea mai curată și cea mai sănătoasă din orașele dela șes.

Cât privește gustul apei sterilizate prin ozon, se constată că cine se deprinde cu aceasta, nu-i mai place pe urmă alta. După ce a beut apă ozonată dela *Sulina*, d-lui Ionescu nu i-a mai plăcut apa din Galați, care e totuși una din cele mai bune dela țară. Acest lucru l-a observat și la alte persoane.

Industria de ozonificare a apei face progrese mari. În țările din Apus, chiar și prin casele particulare, unde este electricitate, se introduc aparate mici de sterilizat. Aceste aparate se instalează direct la robinetele de prin case, fiind amenajate în așa mod, în cât la deschiderea robinetului intră automat în funcțiune și micul aparat de sterilizat.

Sistemul acesta, de sterilizat apă în mic, zice d-l Ionescu, va fi o fericire și pentru marinari, cari beau apa ținută cu lunile prin santine (fondul vaporului), în depozite de fer, ce nu se pot curăți decât foarte sumar și în care de multe ori își găsesc stărsitul fel de fel de animale, și mai ales șoareci.

nostru să ia parte la acest concert, care va fi un adevărat eveniment muzical.

Perfidia moderatilor nu încetează Agenția maghiară, inspirată de sigur de oamenii lor, în ciuda tuturor desmințirilor noastre, dă înainte cu bănuielele, răspândind știrea că inteligența română din Șimleu-Silvaniei, grupată în jurul »Gazetei de Duminecă«, susține și acum ca și în trecut (?) relațiile cu partidul kossuthist din Sătmar și Sălajiu, căutând o apropiere pretinească, ori cât ar fi combătută de »ultraștiți«.

Pilda Moștenitorului de tron. Cu ocazia concertelor ce plănuște soc. »Hora«, din București să dea în Viena, un ziar de dincolo, face următoarea observație piscătoare:

»Adevărul e, că ne-am bucura din toată inima, dacă am putea să ne oprim la Sibiu, la Cluj, la Arad, ba chiar și la Budapesta când facem excursiuni la Viena și să ne întoarcem pe la Timișoara și pe la Lugoj: nu e însă vina noastră, dacă nu putem să o facem aceasta, nu a noastră e vina, dacă la Viena găsim mai multe simpatii decât în drumul nostru până acolo. În privința aceasta luăm pildă dela Arhiducele Francisc Ferdinand, care nu se prea oprește nici el în trecerea sa prin Ungaria, ba chiar și dela actualul rege al Ungariei, care numai la mare nevoie și numai cu inima îndoită mai vine la Budapesta.«

Pentru studenții din București. În localul unde se află actualmente administrația Casei Bisericești din str. Dionisie, se va muta, cu începere de ia Sf. Dumitru: »Căminul studenților« care se află acum instalat în strada Dorului. Pe lângă acest »Cămin« se va înființa și un atelier de croitorie, la care se vor primi diferite comenzi particulare. Este vorba ca atelierul să fie condus de o domnișoară absolventă de școala profesională și care a făcut la Paris o practică de doi ani în specialitatea croitoriei. Instituțiunea va fi condusă de un comitet de doamne, sub directa priveghere și prezidenție a d-nei general Averescu. Localul va fi oferit în mod gratuit de ministerul instrucțiunii.

Petrecheri. Meseriașii români din Turda invită la *petrecerea de cules de vii*, ce o vor da *Duminecă în 17 Octombrie st. n. 1909 în sala cea mare dela »Hotelul Elisabet« din Turda.* — *Posta internațională.* — *Confetti.* — În program: intrarea judecătorilor și a păstorilor. Deschiderea viei. Dans.

Necrolog. În 27 Sept n. a încetat din viață în Fildul de mijloc, *Veronica Martin n. Hornea*. Inmormântarea a avut loc ieri. Odihnească în pace!

Carte didactice oprite. Ministrul de culte și instrucțiune publică a interzis folosirea manualului de »Istoria patriei și elemente din istoria universală«, ediția a VI-a, revăzută de Ioan Dariu. Cartea e oprită în toate școlile populare din Ungaria, atât în edițiile vechi cât și în ediția nouă.

Prograsala medicinal. D-rul Bonnier atârând prin curenți electrice pielea din lăuntru a nasului și prin aceasta nervul trigeminus, telefonul creierului, ar fi tămăduind turburări ale auzului, ameteii, boala de mare și cea de tren, frigurile nervoase, cari nu lasă pe actori și pe oratori să-și arate tot talentul, fenomene astmatice, frigurile zise din pricina fânului (din a polenului veninos care intră în nas, felurite boli ale pielii ca anticarea și acnea, cum vedem, afară de frigurile fânului, tot boli nervoase. Teoria lui e că o ațâțare nervoasă potrivită poate potoli sau trezi nervii și deci tămădui boalele nervoase.

Dovezile lui Cook. »Lokalanzeiger« află din New-York că pretinul exploratorului Cook a telegrafat din Indian Harbour, că Cook i-a predat într-adevăr o ladă, însă fără ca dânsul să fi știut ce se află într-ânsa. Withney, a fost nevoit să ascundă lada în Etah, deoarece Peary refuzase să primească lada pe vaporul său. Withney s'a reînăpăsat după aceea pe vaporul »Roosevelt«. Withney a declarat într-un interview că Cook i-a arătat hărțile și însemnările sale, din cari reiese că Cook a ajuns la polul nord. Cook îl rugase să păstreze discrețiune față de Peary. Cook a plecat apoi în grabă spre a ajunge cel dintâiu cu știrea despre descoperirea polului nord.

În amintirea lui Fulton. Serbările organizate la New-York cu ocaziunea aniversării lui Hudson Fulton au luat dimensiuni colosale. În New-York încă nu s'a văzut o mulțime atât de enormă. Multe persoane au fost rănite în imbulzeală.

Prințul Kuni al Japoniei, care se afla la New-York, a fost la un moment dat în pericol de moarte. El a fost salvat de un polițist, care l-a luat pe sus și l-a așezat într-un parc, după ce l-a trecut peste grilaj. Prințul, foarte supărat de actul polițistului, a adresat guvernului o plângere. Guvernul a cerut scuze.

Corul »Hora« din București de sub dirigența d-lui I. Movilă, dă mai multe reprezentări în Arenele Romane, pentru a aduna parale spre scopul excursiei la Viena. E mirare câtă lume se adună la aceste reprezentări, curat românești, populare. Coreștii se duc la Arene în care cu patru boi, îmbrăcați în costume naționale.

Un nou continent pe Mars. Astronomul belgian Jonckhere a descoperit pe planeta Mars un nou continent. Acest continent, care se află în apropierea ținutului polar, se află lângă continentul descoperit mai înainte, cu numele Argyrus II. Astronomul belgian a botezat noul continent cu numele ficei sale, Ella.

AVIZ. Se aduce la cunoștință On. membrilor ai casei române, că în localul cel nou, s'a aranjat provizor o odaie pentru cetit, însă numai pentru ziua, de la orele 9 dim. până la 5 p. m.

Domnișoara Cella Delavrancea, absolventă a conservatorului de muzică din Paris (fica d-lui Barbu-Delavrancea), vizitând zilele acestea orașul Sibiu, în societatea familiei V. Arion din București, a cântat la piano, într-un cerc intim de cunoșcători de muzică, mai multe piese din vastul ei repertoriu de muzică clasică. Tehnica brillantă, pătrunderea temeinică și serioasă cu care a executat bucăți de Beethoven, Chopin, Schumann, și peste tot, prezentarea foarte simpatică a Domnișoarei Delavrancea, a captivat cu desăvârșire pe cei de față, la insistența cărora distinsa artistă a promis, că încă în iarna proxima va concerta la Sibiu, — eventual și în alte centre românești dela noi. Primim cu bucurie vestea acestor concerte, cari vor forma incontestabil un adevărat eveniment muzical.

Prima reprezentațiune a ciroului Villand nu s'a putut da aseară din cauza întârzierii trenului special, cu care a sosit în Brașov, cât și din cauza altor piedeci obvenite în transportul lui. Biletele pentru reprezentațiunea de aseară vor fi valabile însă astăzi (Joi).

Alegere de învățator. În comuna Moeșciu inf. (tract. Bran) în 13 Sept. st. v. a. e. a fost alegere de învățator și a fost ales de învățator *Ioan Pușcariu*, învățatorul din Târlungeni, cu majoritate absolută de voturi.

Un candidat de avocat cu praxă, află aplicare pe lângă condiții favorabile în cancelaria d-lui Dr. Méré Samu, avocat în Borosjenő (comit. Aradului).

Un pian Schweighofer, în stare bună, e de vânzare. Informațiuni la redacția ziarului nostru.

Impresiile unui excursionist francez.

Sâmbătă cu ocazia vizitelor prin București ale excursioniștilor francezi, am avut în nenumerate rânduri prilejul de a fi martor al manifestățiilor de bucurie și de surpriză, prin care au trecut oaspeții francezi atunci când întâmplarea îi făcea să vadă ceva nou și caracteristic poporului nostru.

Abatele Varennes și două doamne franceze în tovărășia cărora am vizitat foarte multe din instituțiile noastre din Capitală, mi-au vorbit cu o deosebită mulțumire despre cele ce au văzut în Capitală și în excursiile făcute prin țară.

Când am plecat spre țara d-voastră, îmi spunea Abatele Varennes, am cercetat un guid de voiaj și par-că nu-mi venea să cred ceea ce se spunea în acel guid despre țara d-voastră. Când am debarcat în orașul Constanța, am avut o senzație cu totul nouă. Oamenii, și în deosebi felul cum am fost primiți mă făcuse să nu găsesc cuvinte de mulțumire pentru toți acei cari ne înconjurase cu atâta dragoste.

Suprișta mi-a fost și mai mare, când în locul tipurilor de tătari cu pomeții obrajilor eșii în afară și cu ochii mici, după cum îmi închipuiam, am găsit figuri caracteristice tipului latin, oameni vioi, inteligenți și cu sufletul deschis și prietinos.

De la Constanța până la București și în tot restul țării portul țăranilor d-voastră mi-a atras în deosebite atenția. Am văzut de asemeni că portul lor va

riază după localitate. Femeile chiar sun simpatice și îmbrăcate cu îngrijire.

Pe tot lungul drumului de-o parte și de alta a liniei ferate, am putut vedea case mici, vâruite cu alb ce se ascundeau pe sub pomi.

Aceea ce m'a impresionat și mai mult a fost spiritul de religiozitate, pe care l-am putut observa printre ai d-tră.

Acți în București am văzut foarte multe biserici, unele mai îngrijite ca altele. Biserica »Domnița-Bălașa« este o clădire de artă și asemenea clădiri sunt rare chiar în țara noastră.

Vorbind despre regiunile petrolifere, Abatele Varennes și ambele doamne ce-l însoțeau, mi-au descris cu un adevărat entuziasm impresiile pe cari le-au avut.

În drumul spre Ateneul Român, am fost nevoiți a opri trăsura de multe ori, pentru ca excursioniștii francezi să vadă diferitele clădiri din Capitală cari erau construite în stil românesc.

O casă foarte frumoasă și în stil românesc, ce era construită cu pridvor a făcut pe Abatele Varennes să scoată un strigăt de satisfacție.

De ce nu sunt toate casele d-tră construite în stil românesc? Un stil atât de pitoresc n-am văzut de cât prin văile munților elvețieni. — (»Minerva«.)

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 30 Sept. Kossuth va fi primit în audiență Vineri. În partidul constituțional este mare speranța de a aduna într-un mănunchi pe 67-iști și populari.

Budapesta, 30 Sept. Mai mulți politicieni vor fi primiți zilele acestea în audiență la Impărat. Intre aceștia vor fi și *Andrassy, Tisza, Khuen-Hedervary și Lukacs*.

Viena, 30 Septembrie. Ziarul »Vaterland« scrie cu privire la criza din Ungaria că hotărârea definitivă se va lua numai după ce Kossuth va fi fost în audiență. Nu trebuie să ne mirăm prea mult, dacă prin hotărârea ce se va lua după audiența lui Kossuth, se vor respinge soluțiile celor doi politicieni ai coaliției, căci nici Wekerle și nici Kossuth nu e în stare să ofere coroanei garanții, că se vor ține într-adevăr de promisiunile lor.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Râm.

Redactor respons.: Victor Branice.

Cu Emulsiunea lui Scott

Se ajung în toate împrejurările rezultate cu mult mai favorabile decât cu untura de pește obicinuită, Ea se mistue mai ușor și astfel și influențează mai iute și în măsură mai mare.

Ea are rezultate mai bune, pentru că e luată cu plăcere de toți aceia, cari nu pot suferi untura de pește obicinuită, din cauza gustului ei greșos.

La prepararea

Emulsiunii lui Scott

se folosește untura de pește norvegian Lo Foten, care e foarte nutritivă. Și acestea sunt motivele, pentru cari »Emulsiunea lui Scott« e recunoscută în toate părțile ca cea mai bună. — 10



Veritabilă numai cu Prețul unei sticle originale 2 coroane 50 bani. ca semn de garanție a procedurii lui Scott. Se capătă în toate farmaciile.

Medicul român în Karlsbad

Dr. ENEA NICOLA

dela facultatea din Viena, dă consultațiuni în Karlsbad, Haus »Ametyst«.

MEDICUL

Dr. FRITZ HUBBES

ordinează începând din 1 Octombrie n. în locuința sa din Târgul boilor Nr. 9. (1-5.)

Publicațiune.

Subscrisa. primărie comunală, prin aceasta face cunoscut, cumcă crâșma comunală de sub Nr. 114, care are licență de vânzare, prin licitațiune publică se dă în arândă la cel ce dă mai mult, în 27 Septembrie a. c. la 2 oare p. m. în cancelaria comunală pe 6 ani următori și anume: dela 1 Ianuarie 1910 până la 31 Decembrie 1915; se provoacă deci prin aceasta licitații, ca ofertele lor provăzute cu timbru de 1 cor. să le înainteze la primăria comunală până în 27 Septembrie a. c. la 12 oare a. m.

2. Prețul de strigare e de 2400 cor. arândă anuală.

3. La oferte sunt a se aclude ca vadiu 10%.

4. Licitațiunea publică de arândare se va ținea în 27 Septembrie a. c. la 2 oare p. m. în prezența reprezentanței comunale.

Condițiunile mai amănunțite se pot vedea în oarele oficioase la primăria comunală și la notarul cercual din Zlagna.

Ighisorul-romănesc, în 14 Septembrie 1909. u. p. Bürkös.

Primăria comunală:

Szikszay Bódea, **Orosz József,**
notar cercual. primar.

(724,4-2.)

**Original Victoria,
Köhler,
Afrauna,
Wittina,
Gritzner,**

sunt mașini de cusut de cea mai bună calitate.

Fabricate de clasa primă în ce privește aranjamentul și executarea lucrărilor.

Reprezentante de

MICHAEL MOOSER,

Brașov, Strada Porții Nr. 39, mare atelier mecanic de reparaturi. Mașine de scris și Gramofone se reparaază.

(715,2-50.)

»Romana«

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și aplicarea dansului nostru de salon.

„Romana“ dans de colonă în 5 figuri. Descrisă și explicată împreună cu muzica ei, după compunerea ei originală. Cu-o introducere („în loc de prefață“), de **Tunarul din Dumbrău, Popa.** — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1908.

Broșura este în cuart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adăugul unei câte te note „Romane“ cu explicări și costă numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se poate procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei“ se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau iunare.

De vânzare.

O **Librărie** bine cercetată și o **Tipografie**, care înainte a fost proprietatea unui Român, într'un oraș mai mare din provincie, unde e gimnaziu, 2 școli civile de fete și mai multe școli confesionale, sunt de vânzare în condițiuni foarte favorabile. Unui Român i-ar aduce un câștig bun.

Weinberger Miklos,
Beluș, Piața mare.

(728,4-5.)

De vânzare

VILA ANA în Noa

se vinde din mână liberă.

Informații se pot lua dela D-1 **Jul. Töpfer,** Brașovul-vechiu, Strada Lungă Nr. 31.

(724,2-3.)

WILHELM SCHMIDTS,

Franzelărie fină și de lux.

Brutărie, Vânzare de făină.

Brașov, Str. Aței 3, Str. Hirscher 2.

În fie-care zi se capătă de 3-ori **fransele proaspete, și pâne de casă.**

Pâne neagră **Graham** proaspetă.

Cozonaci și Pizmeți proaspeți în fie-care zi.

La toate expozițiile unda su luat parte, produsele mele au fost premiate cu cel din-tăiu preț. La expoziția din București din anul 1906 premiat cu medalia de argint.

Fundată la 1876.

Institut artistic fotografic

JOSEF SCHULLER & SOHN

mai înainte **Leopold Adler,**

BRASOV,

Strada Porții Nr. 14.

Lucru solid. — Prețuri solide

Cursul la bursa din Viena.

Din 29 September n. 1909

Renta ung. de aur 4%	112 85
Renta de corone ung. 4%	91 95
Impr. că. fer. ung. în aur 3 1/2%	82 90
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	81 80
Bonuri rurale croate-slavone	94 —
Impr. ung. cu premii	209 —
Losuri pentru reg. Tisei și Segnedin	146 50
Renta de hârtie austr. 4 1/2%	95 05
Renta de argint austr. 4 1/2%	95 —
Renta de aur austr. 4%	116 65
Renta de corone austr. 4%	94 95
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	84 95
Losuri din 1860	163 75
Acțiunile ale Băncii ung. de credit	1767 —
Acțiunile ale Băncii austr. de credit	773 50
Acțiunile ale Băncii austro-ung.	667 75
Napoleoniori.	19 12
Mărci imperiale germane	117 49 1/2
London vista	239 75
Paris vista	95 40
Neto italiene.	95 —

Cursul pieței Brașov.

Din 30 September n. 1909

Bancnote rom. Cump.	19 —	Vend.	9 06
Argint român	18 80		19 —
Lire turcesci	21 50		21 60
Scms. fonc. Albine 5%	100 —		101 —
Scms. Rusesci	253 15		2 56
Gapoleoniori.	19 04		19 12
Nalbeni	11 20		11 40
Mărci germane	117 —		117 50

ANUNCIURI

(insertiuni și recl.)

sunt a se adresa subscrisorilor administrației. În cazul publicării unui anunțiu mai mult se odată se face scădământ care creșce cu cât publicarea se face mai de multe ori.

Admi istr. Gazetei Trans.

Anunț!

Un **bărbat** în etate de 33 ani, învățător diplomat cu praxă de bancă, posedă limba română și maghiară, are atestate bune **cantă aplicație** la vre-o bancă, în vre-o librărie, la administrația vre-unui ziar, ori la altă întreprindere privată.

Dispune și de cautiune.

Ofertele să se trimită la administrația acestui ziar. (727,3-2.)

SĂNĂTATEA

este cea mai scumpă binefacere pentru Dame, se poate conserva și cultiva folosind

CORSET GRADEFRONT

care este comod și modern.

se capătă după măsură sau gata numai în

MAGAZINUL

Mme B. GOLDSTEIN,

Confecționare de corsete specialitate

BRASOV, Strada Vămei Nr. 21.

La Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov.

Important pentru vândătorii de cărți prin orașe și târguri este cartea de rugăciune

„Lauda lui Dumnezeu“

pentru credincioșii de religieuna ortodoxă română, cuprindând rugăciuni de dimineața și de seară, la sfânta Liturgie, la taina mărturisirei, precum și la alte multe rugăciuni folosite 56 la număr pe 255 pagini, format octav mic.

Acosta carte de rugăciuni artistic legată este prima la Români, cari până acuma se închinau din cărți subred legate și ordinare. Acuma nu trebuie să stăm în privința acosta mai prejos de cărțile de rugăciune ale celorlalte naționalități. Prin cartea de rugăciune „Lauda lui Dumnezeu“ s'a făcut Românilor un însemnat serviciu, căci ea este o carte de rugăciune frumoasă și se poate căpăta în diferite legături dela mai simple până la mai luxose și toate în preț foarte moderat.

Prețul lor este:

Legătură trainică neagră și aurită cu séu fără chip sfânt	— 0	Imit. de fildes cu catifea și închietore	2 65
Imit. de fildes în alb séu negru	1 60	" " " cu catifea și podoba mai mare	3 10
" " " cu închietore	1 80		
" " " cu cadriu argintat și închietore	2 10		

Vândătorii de cărți primesc un rabal mai considerabil.

Tot asemenea atragem atențiunea publicului asupra „Cartei de rugăciune“ înlocmile de protopresbiterul Calistrat Coca cu aprobarea consistorului episcopesc ortodox-oriental din Cernăuți, care carte format mic octav, cuprindând asemenea toate rugăciunile noastre folosite ar fi cea mai potrivită carte e rugăciune pentru toți școlarii.

Prețul acestei cărți:

În pânză neagră	cor. 1.—
" " " ceva mai luxosă	cor. 1.20
" " " format ceva mai mare	cor. 1.40

Toate acestea se pot procura prin Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov, unde au să se adreseze și vândătorii.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Târgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a pute eșecuta ori-ce comandă cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

BILANȚURI

STATUTE.

Compturi, Adrese,
Circulari, Scrisori.

FOI PERIODICE.

Coverte, în toată mărimea.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PROGRAME ELEGANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

BILETE DE ÎNMORMENTARI.

ANUNȚURI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Târgul Inului Nr. 30, în etajul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugănu a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.